

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,
ОБЯВЕНО СЪС ЗАПОВЕД № 1740/28.06.2022 г.
НА РЕКТОРА НА МУ-ПЛЕВЕН

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Снежанка Томова Тишева – Господинова, дмн, FESC
Ръководител Катедра „Кардиология, пулмология и ендокринология „
при МФ на МУ Плевен

Председател на Научно жури, назначено със заповед на Ректора на Медицински
Университет- Плевен 1740/28.06.2022на основание на Протокол№14 от 27.06.2022

Относно: Конкурс АД „Доцент“, по научната специалност „Вътрешни болести“,
за нуждите на катедра „Пропедевтика на вътрешните болести“, при МУ- Плевен (ДВ
брой 38/24.04.2026 г.).

В обявения конкурс за “Доцент” е допуснат един кандидат – д-р Елена Димитрова
Борисова, д. м. В съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния
състав и утвърдения Вътрешен правилник на МУ- Плевен, кандидатът е представил
документацията, необходима за изготвяне на рецензията.

Заявявам, че нямам общи научни трудове с кандидата и участието ми в настоящото
научно жури, не поражда конфликт на интереси. В предоставената документация няма данни
за плагиатство.

I.Биографични данни:

Д-р Елена Димитрова Борисова е родена на 19.10.1969 г., гр. Сливен

Образование: Завършено средно образование 1987 г. в ЕСПУ „Иван Вазов” гр.
Плевен. Завършено висше образование 1993 г.- ВМИ – Плевен– диплома № 002765; От 2002
г.- признатата специалност по вътрешни болести – диплома № 00165;От 2005 г.- призната
специалност по пневмология и фтизиатрия – диплома № 1352

Има проведени многобройни курсове и специализации: 2012 г. -„Интубация,
интанзивно лечение и обгрижване на пациент на апаратна вентилация;2014 г. -Noninvasive
ventilation: basic concepts –Hanover, Germany;2014 г.-Ехография на гръден кош и
ултразвукова диагностика на торакални заболявания;2015 г. Noninvasive ventilation: advanced
– Milan, Italy; 2016 г. –Интензивно лечение при болни с дихателна недостатъчност;2016 г. –
„Конвенционална ехография- абдоминална ехография и повърхностни структури“

II.Преподавателска дейност: от 2017 г. До 2022 г. хонорован асистент към Клиника
по пулмология и фтизиатрия на УМБАЛ „д-р Георги Странски”; от 2022 г. м. февруари до
момента работи като асистент към Катедра „Пропедевтика на Вътрешните Болести“, като
провежда учебно-практически занятия по Пулмология и фтизиатрия на студенти по
медицина АЕО и БЕО от 2017 г. до 2022 г., след 2022 провеждан учебно-практически занятия
по Пропедевтика на вътрешни болести на студенти по "Медицина" АЕО от 2022 г. до
момента. Владее и преподава БЕО и АЕО, както и руски език.

Факултет	Специалност	Дейност	2023/2024	2024/2025	2025/2026
МЕДИЦИНА	Медицина	Обучение на английски език			
		Упражнения	577.8	595.8	594.0
		Семестриални изпити	25.5	45.0	10.0
		Обучение на български език			
		Семестриални изпити	4.4	10.6	1.0
		Общо за годината:	607.7	651.4	605.0
		Всичко:	1864.1		

III. Научно-изследователска дейност:

Група показатели	Съдържание	Доцент(брой точки)	Точки на д-р Е. Борисова,дм
А	Показател 1	50	50
В	Показател 4	100	163
Г	Сума от показателите 5-9	200	201,58
Д	Сума от показателите 10-12	50	75

Д-р Елена Димитрова Борисова кандидатства в конкурса с научни трудове които не са използвани за ОНС „Доктор”, с общо тридесет и три статии.

От тях дванадесет (36%), са в реферирани и индексирани списания. Двадесет и една от статиите (60%) са публикувани през последните пет години. В осемнадесет от статиите (55%) е първи или последен автор. Девет от предложените статии са на английски език.

Темите коментирани в посочените публикации са в областта на пулмологията, нефрологията, вътрешните болести, клиничната имунология и инфекциозните заболявания.

Основният прицел е изучаване на взаимовръзките между хроничните заболявания на дихателната и отделителната система, като акцента е поставен върху хроничната обструктивна белодробна болест (ХОББ), хроничното бъбречно заболяване (ХБЗ), възпалителните механизми, имунологичните нарушения и ролята на биомаркерите за оценка на тежестта и прогнозата на заболяванията.

Резултатите в дисертационният труд „Значение на бъбречното засягане при пациенти с ХОББ - клинични, лабораторни и имунологични параметри“, са научен принос, свързан с доказване на значението на бъбречното засягане като част от комплексната патофизиология на ХОББ.

В статията към дисертационни труд „The role of some inflammatory biomarkers in assessing the severity and course of chronic obstructive“ pulmonary disease. Journal of IMAV, 2025, се дискутира ролята на възпалителните маркери при оценка на тежестта и клиничното протичане на ХОББ. Прави се оценка на значението на възпалителните показатели като допълващи инструменти за определяне на тежестта на заболяването, подпомагане на индивидуализираната оценка на пациентите, обосноваване на необходимостта от използване на биомаркери при комплексното проследяване на ХОББ.

Статията „Comparative evaluation of the proinflammatory status and the degree of bronchial obstruction in patients undergoing hemodialysis“ се разисква хроничното възпаление и белодробните промени при пациенти на хемодиализа. Получените резултати спомагат за

разширяване на познанията за системното възпаление при бъбречна недостатъчност, доказване на взаимното влияние между бъбречно заболяване и дихателна функция и развитие на концепцията за мултиорганна патология.

В статията 12.3.1 се обсъжда значението на факторите на околната среда като модулатори на риска от екзацербации при ХОББ. Това допринася за идентифициране на външни фактори, влияещи върху хода на заболяването и възможност за подобряване на профилактиката.

Имунологичните нарушения при хронично бъбречно заболяване, върху които основно се дискутира в 12.3.2, са важен фактор при бъбречна недостатъчност.

В публикации 12.3.8 и 12.3.9, в които се коментира връзка между ХОББ и хронично бъбречно заболяване, представят анализ на общите патогенетични механизми между двете заболявания. В резултата от това систематизирано се представенат ролята на хроничното възпаление, оксидативния стрес и общите рискови фактори между ХОББ и ХБЗ. Това от своя страна дава възможност за развитие на интердисциплинарен подход при лечение и контролиране на заболяването ХОББ.

Научните публикации в категория Г представят широк спектър на научни интереси, резултат от натрупан клиничен опит.

Основните направления са:

1. Хронични белодробни заболявания
2. Хронично бъбречно заболяване, диализно лечение и усложнения
3. Инфекциозни заболявания
4. COVID 19 и възпалителни показатели

Дискутирани са въпроси за епидемиологията на ХОББ, прогресията на заболяването, лечението с инхалаторни медикаменти; ролята на инфекциите и антибиотичната резистентност. Направените обсъждания са от значение за подобряване на разбирането за факторите, определящи хода на ХОББ.

Проучването на възпалителните и имунологични биомаркери, разширява познанията за връзката между ХОББ и ХБЗ.

Публикациите, в които обект на научно обследване са инфекции на дихателните пътища, дискутират антибиотична резистентност и инфекциите на долните дихателни пътища. Това допринася за оценка на причинителите, оптимизиране на антибиотичната терапия и намаляване на риска от неефективно лечение.

Въпросът - диализно лечение и усложнения от него при пациенти с ХБЗ е застъпен в статии 12.3.6 от група А и 12.7.1;12.9.5 в група Г

Научните разработки върху пациенти с терминална бъбречна недостатъчност на хемодиализа разглеждат въпроси свързани с усложнения от съдов достъп, инфекциозни проблеми, хранителни и метаболитни нарушения.

Това от своя страна допринася за насочване вниманието за стриктно спазване правилата при работа с диализно болни, пряк контрол на общото им състояние и своевременни и бързи мерки при налични усложнения Темата COVID-19, дискутирана в

статии 12.3.7, 12.9.14, 12.9.15, 12.9.16, в които се разглежда проблема с Ковид-19 инфекцията, засягат широк спектър от показатели имащи отношение към характера и тежестта на протичането заболяването, както и изхода от него. Публикуваните резултати са на базата на клиничен опит и са от важно значение за бързо диагностициране на рисковите пациенти, оценка на тежестта на инфекцията, както и вероятността от фатален изход.

Публикациите, обсъждащи биомаркери като неутрофил/лимфоцитно отношение (NLR), тромбоцит/лимфоцитно отношение (PLR) и витамин D (12.9.17) имат принос към търсенето на достъпни прогностични показатели при инфекциозни заболявания.

Предложната научната продукция като цяло, представя изследователско направление, фокусирано върху взаимодействието между хроничните заболявания и системното възпаление.

Броят, естеството и приносът на материалите са в съответствие и изпълняват минималните национални изисквания, както и тези на МУ-Плевен и са достатъчни за заемане на академична длъжност «ДОЦЕНТ».

Някои съществени приноси в научно-изследователската дейност на д-р Борисова следва да бъдат отбелязани:

Основните научни приноси могат да бъдат обобщени:

1. Изясняване значението на бъбречното засягане при пациенти с ХОББ.
2. Доказване ролята на системното възпаление като общ механизъм при хронични заболявания.
3. Определяне на фактори, влияещи върху тежестта на COVID-19 при рискови пациенти.
4. Принос към комплексния, интердисциплинарен подход при пациенти с мултиморбидност.

Представената научна продукция, освен теоретична стойност, има и практическо приложение в диагностиката, проследяването и лечението на пациенти с хронични заболявания.

По зададен от автора списък с публикации е направено търсене в базите данни **Scopus**, **Web of Science** и **Google Scholar**, в **Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране** и **Списъка на съвременни български научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация** на НАЦИД, и в **ISSN Portal** на ISSN International Centre.

От прегледаните 44 описания, публикувани в 11 периодични издания, се установи, че 6 периодични издания са регистрирани в Scopus и/или Web of Science.

Участия в редакционни колегии:

Не са предоставени документи за участие в редакционни колегии.

Участия в научни проекти:

Участвала е в четири проекта към МУ-Плевен:

1. Проект №5 от 2022 г. – Тема: „Сравнителна оценка на проинфламаторния статус и степента на бронхиална обструкция при пациенти с нормална и нарушена бъбречна функция“;

2.Проект №12 от 2023 г. – Тема: „Инфламаторни параметри и биомаркери при пациенти с ХОББ – оценка на значимостта им за тежестта и протичането на заболяването“;

3.Проект №25 от 2023 г. – Тема: „Особености в протичането на ХОББ при непущачи със затлъстяване.

4.Проект №6 от 2024 г. – Тема: „Динамична оценка на лабораторни параметри и биомаркери при пациенти с ХОББ, връзката им с тежестта и протичането на заболяването“.

Членство в научни и професионални организации:

Д-р Борисова е член на Български лекарски съюз (БЛС), Българско дружество Белодробни болести (БДББ); Европейско респираторна дружество (ERS)Съюз на учените в България

IV. Диагностично-лечебна дейност

Д-р Борисова има богат практически опит като лекар: От м. септември 1993 г. до м. март 1994 г.- лекар в СЗС в с.Еница; От м. март 1994 г-до м. януари 1998 г.- лекар-ординатор във ВО на Общинска болница, гр. Кнежа. От м. януари 1998 г. до момента работи като лекар специалист в ОИЛ на Клиника по пневмология и фтизиатрия към “УМБАЛ- д-р Георги Странски “ ЕАД- гр. Плевен.

За времето от 1998 година до настоящия момент е извършвала следните диагностично лечебни манипулации:

- функционално изследване на дишането
- рентгеноскопичен преглед на бял дроб;
- ултразвукова диагностика на бял дроб
- ултразвукова диагностика на вътрешни органи
- торакоцентеза с диагностична и терапевтична цел
- поставяне на торакален дрен с тънък катетър -Pleuracap
- плеврална биопсия
- работа с високо-дебитна O2 канюла (HF)
- неинвазивна белодробна вентилация (NIV)

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

На основание направената оценка на научноизследователската, учебно-преподавателската и диагностично-лечебната дейност, както и според националните изисквания определени в Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ в Медицински университет – Плевен и задължителните изисквания в МУ – Плевен считам, че д-р Елена Димитрова Борисова отговаря на изискванията за академичната длъжност „Доцент” по Вътрешни

болести и може да заеме тази академична длъжност за нуждите на Катедрата по пропедевтика на вътрешни болести на МУ-Плевен.

8 юли 2026г.

Изготвил рецензията: На основание чл. 59 от ЗЗЛД

Плевен

Проф. д-р Сн.Тишева, д.м.н.

**TO THE CHAIRMAN OF THE SCIENTIFIC JURY,
ANNOUNCED BY ORDER No. 1740/28.06.2022
TO THE RECTOR OF MU-PLEVEN**

REVIEW

By Prof. Dr. Snezhanka Tomova Tisheva – Gospodinova, MD, FESC

Head of the Department of Cardiology, Pulmonology and Endocrinology at the MU Pleven
Chairman of the Scientific Jury, appointed by order of the Rector of Medical University-Pleven
1740/28.06.2022 on the basis of Protocol No. 14 of 27.06.2022

Subject: Competition AD "Associate Professor", in the scientific specialty "Internal Medicine", for the needs of the Department "Propaedeutics of Internal Medicine", at MU-Pleven (SG issue 38/24.04.2026).

One candidate has been admitted to the announced competition for "Associate Professor" – Dr. Elena Dimitrova Borisova, D. M. In accordance with the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff and the approved Internal Regulations of MU-Pleven, the candidate has submitted the documentation necessary for the preparation of the review.

I declare that I have no common scientific works with the candidate and my participation in this scientific jury does not give rise to a conflict of interest. There is no evidence of plagiarism in the provided documentation.

I. Biographical data: Dr. Elena Dimitrova Borisova was born on 19.10.1969, Sliven
Education: Completed secondary education in 1987 at the Ivan Vazov State University of Applied Sciences, Pleven. Completed higher education in 1993 - VMI - Pleven - diploma No. 002765; Since 2002 - recognized specialty in internal medicine - diploma No. 00165; Since 2005 - recognized specialty in pneumology and phthysiology - diploma No. 1352

She has conducted numerous courses and specializations: 2012 - "Intubation, intensive care and care of a patient on mechanical ventilation; 2014 - Noninvasive ventilation: basic concepts - Hanover, Germany; 2014 - Chest ultrasound and ultrasound diagnostics of thoracic diseases; 2015 Noninvasive ventilation: advanced - Milan, Italy; 2016 - Intensive care in patients with respiratory failure; 2016 - "Conventional ultrasound - abdominal ultrasound and surface structures"

II. Teaching activity: from 2017 to 2022, honorary assistant at the Clinic of Pulmonology and Phthysiology at UMBAL "Dr. Georgi Stranski"; from February 2022 to the present, he has been working as an assistant at the Department of "Propaedeutics of Internal Diseases", conducting educational and practical classes in Pulmonology and Phthysiology for medical students of AEO and

BEO from 2017 to 2022, after 2022, conducting educational and practical classes in Propaedeutics of Internal Diseases for students of "Medicine" AEO from 2022 to the present. He is fluent in and teaches BEO and AEO, as well as Russian.

Факултет	Специалност	Дейност	2023/2024	2024/2025	2025/2026
МЕДИЦИНА	Медицина	Обучение на английски език			
		Упражнения	577.8	595.8	594.0
		Семестриални изпити	25.5	45.0	10.0
		Обучение на български език			
		Семестриални изпити	4.4	10.6	1.0
		Общо за годината:	607.7	651.4	605.0
		Всичко:	1864.1		

III. Research activity:

Group of indicators Content Associate Professor (number of points) Points of Dr. E. Borisova, MD

A Indicator	1	50	50
B Indicator	4	100	163
D Sum of indicators	5-9	200	201.58
E Sum of indicators	10-12	50	75

Dr. Elena Dimitrova Borisova applies to the competition with scientific works that have not been used for the ONS "Doctor", with a total of thirty-three articles. Of these, twelve (36%) are in refereed and indexed journals. Twenty-one of the articles (60%) have been published in the last five years. In eighteen of the articles (55%) she is the first or last author. Nine of the proposed articles are in English.

The topics discussed in the publications are in the fields of pulmonology, nephrology, internal medicine, clinical immunology and infectious diseases.

The main goal is to study the interrelationships between chronic diseases of the respiratory and excretory systems, with emphasis on chronic obstructive pulmonary disease (COPD), chronic kidney disease (CKD), inflammatory mechanisms, immunological disorders and the role of biomarkers for assessing the severity and prognosis of diseases.

The results in the dissertation work "Significance of renal involvement in patients with COPD - clinical, laboratory and immunological parameters", are a scientific contribution related to proving the importance of renal involvement as part of the complex pathophysiology of COPD.

In the article for the dissertation work "The role of some inflammatory biomarkers in assessing the severity and course of chronic obstructive" pulmonary disease. Journal of IMAB, 2025, discusses the role of inflammatory markers in assessing the severity and clinical course of

COPD. The importance of inflammatory markers as complementary tools for determining the severity of the disease, supporting the individualized assessment of patients, and justifying the need for the use of biomarkers in the comprehensive monitoring of COPD is assessed.

The article for the dissertation work “The role of some inflammatory biomarkers in assessing the severity and course of chronic obstructive” pulmonary disease. Journal of IMAB, 2025, discusses the role of inflammatory markers in assessing the severity and clinical course of COPD. The importance of inflammatory indicators as complementary tools for determining the severity of the disease, supporting the individualized assessment of patients, substantiating the need for the use of biomarkers in the complex monitoring of COPD is assessed.

The article “Comparative evaluation of the proinflammatory status and the degree of bronchial obstruction in patients undergoing hemodialysis” discusses chronic inflammation and pulmonary changes in patients on hemodialysis. The results obtained help to expand knowledge about systemic inflammation in renal failure, prove the mutual influence between renal disease and respiratory function and develop the concept of multiorgan pathology.

Article 12.3.1 discusses the importance of environmental factors as modulators of the risk of exacerbations in COPD. This contributes to the identification of external factors influencing the course of the disease and the possibility of improving prevention.

Immunological disorders in chronic kidney disease, which are mainly discussed in 12.3.2, are an important factor in renal failure.

Publications 12.3.8 and 12.3.9, which discuss the relationship between COPD and chronic kidney disease, present an analysis of the common pathogenetic mechanisms between the two diseases. As a result, the role of chronic inflammation, oxidative stress and common risk factors between COPD and CKD are systematically presented. This in turn provides an opportunity for the development of an interdisciplinary approach to the treatment and control of COPD.

Scientific publications in category D present a wide range of scientific interests, the result of accumulated clinical experience.

The main areas are:

1. Chronic lung diseases
2. Chronic kidney disease, dialysis treatment and complications
3. Infectious diseases
4. COVID 19 and inflammatory markers

Questions about the epidemiology of COPD, disease progression, treatment with inhaled medications; the role of infections and antibiotic resistance are discussed. The discussions are important for improving the understanding of the factors determining the course of COPD.

The study of inflammatory and immunological biomarkers expands the knowledge about the relationship between COPD and CKD.

Publications in which respiratory tract infections are the subject of scientific investigation discuss antibiotic resistance and lower respiratory tract infections. This contributes to the assessment of causative agents, optimization of antibiotic therapy and reduction of the risk of ineffective treatment.

The issue of dialysis treatment and its complications in patients with CKD is covered in articles 12.3.6 of group A and 12.7.1;12.9.5 in group D

Scientific works on patients with terminal renal failure on hemodialysis address issues related to complications of vascular access, infectious problems, nutritional and metabolic disorders.

This in turn contributes to drawing attention to strict adherence to the rules when working with dialysis patients, direct control of their general condition and timely and rapid measures in case of complications. The topic of COVID-19, discussed in articles 12.3.7, 12.9.14, 12.9.15, 12.9.16, which address the problem of Covid-19 infection, affects a wide range of indicators related to the nature and severity of the course of the disease, as well as its outcome. The published results are based on clinical experience and are of important importance for rapid diagnosis of patients at risk, assessment of the severity of the infection, as well as the probability of a fatal outcome.

Publications discussing biomarkers such as neutrophil/lymphocyte ratio (NLR), platelet/lymphocyte ratio (PLR) and vitamin D (12.9.17) contribute to the search for accessible prognostic indicators in infectious diseases.

The proposed scientific production as a whole represents a research direction focused on the interaction between chronic diseases and systemic inflammation.

The number, nature and contribution of the materials are in accordance with and fulfill the minimum national requirements, as well as those of MU-Pleven and are sufficient to hold the academic position of "ASSOCIATE PROFESSOR".

Some significant contributions to the scientific research activity of Dr. Borisova should be noted:

The main scientific contributions can be summarized:

1. Clarifying the significance of renal involvement in patients with COPD.
2. Proving the role of systemic inflammation as a common mechanism in chronic diseases.
3. Determining factors influencing the severity of COVID-19 in at-risk patients.
4. Contribution to the complex, interdisciplinary approach to patients with multimorbidity.

The presented scientific production, in addition to theoretical value, also has practical application in the diagnosis, monitoring and treatment of patients with chronic diseases.

Participation in editorial boards:

No documents for participation in editorial boards have been submitted.

Participation in scientific projects:

She participated in four projects at MU-Pleven:

1. Project No. 5 from 2022 - Topic: "Comparative assessment of proinflammatory status and degree of bronchial obstruction in patients with normal and impaired renal function";
2. Project No. 12 from 2023 - Topic: "Inflammatory parameters and biomarkers in patients with COPD - assessment of their significance for the severity and course of the disease";
3. Project No. 25 of 2023 - Topic: "Features in the course of COPD in obese non-smokers.
4. Project No. 6 of 2024 - Topic: "Dynamic assessment of laboratory parameters and biomarkers in patients with COPD, their relationship with the severity and course of the disease".

Membership in scientific and professional organizations:

Dr. Borisova is a member of the Bulgarian Medical Union (BLS), the Bulgarian Society of Lung Diseases (BDBB); European Respiratory Society (ERS) Union of Scientists in Bulgaria

IV. Diagnostic and therapeutic activity

Dr. Borisova has extensive practical experience as a doctor: From September 1993 to March 1994 - doctor at the SZS in the village of Enitsa; From March 1994 to January 1998 - resident physician in the Department of Respiratory Medicine of the Municipal Hospital, the town of Knezha. From January 1998 to the present, she has been working as a specialist physician in the OIL of the Clinic of Pneumology and Phthisiology at "UMBAL- Dr. Georgi Stranski" EAD- Pleven.

From 1998 to the present, she has performed the following diagnostic and therapeutic procedures:

- functional respiratory examination
- radioscopic examination of the lungs;
- ultrasound diagnostics of the lung
- ultrasound diagnostics of internal organs
- thoracocentesis for diagnostic and therapeutic purposes
- insertion of a thoracic drain with a thin catheter -Pleuracan
- pleural biopsy
- work with a high-flow O2 cannula (HF)
- non-invasive pulmonary ventilation (NIV)

CONCLUSION:

Based on the assessment of the research, teaching and diagnostic and treatment activities, as well as according to the national requirements set out in the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for the Implementation of the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria at the Medical University - Pleven and the mandatory requirements at the Medical University - Pleven, I believe that Dr. Elena Dimitrova Borisova meets the requirements for the academic position "Associate Professor" in Internal Medicine and can occupy this academic position for the needs of the Department of Propaedeutics of Internal Medicine at the Medical University - Pleven.

July 8, 2026

Pleven

Reviewed by: **На основание чл. 59 от ЗЗЛД**

Prof. Dr. Sn. Tisheva, MD, DMSc